

VRAŽDA NA KOLEJÍCH

Jeden z případů, který se v mém podání objevil na televizní obrazovce, vynikal od samého začátku surovým cynismem pachatelů. A také tím, že se odehrál ve vlaku. Byla to třetí vražda toho druhu, o nichž vím, že k nim došlo na našem území – zavražděná důchodkyně ve vlaku z Bohumína do Prahy v roce 1975, zavražděná studentka v rychlíku z Prahy do Děčína v roce 1980 a ...

Začnu však raději od začátku.

V předposledním kupé posledního vagónu mezinárodního rychlíku z Bukurešti do Lipska, známého jako Balt–Orient expres a označeného v železničářské symbolice písmeny EX a čísly 372, seděla jedenadvacetiletá dívka. Když se 31. října 1988 ve 22:47 hodin dal vlak na nádraží Praha–Holešovice do pohybu, netušila ani v nejmenším, že dříve než urazí vzdálenost zhruba třiceti kilometrů, bude mrtvá.

Zavražděná.

Ještě před chvílí se objímala se svým milencem. Pak vyměnila jeho náruč za náruč smrti. Přitom v okamžiku loučení na nic zlého nepomyslela, nevarovala ji žádná zlá předtucha.

Ani nemohla. V tu dobu totiž ještě ani dva vrazi nevěděli, že zhruba o třicet minut později zabijí člověka. Surově, chladnokrevně... Prvnímu mládenci bylo osmnáct, druhý byl stár jako jeho oběť. Dva drobní, štíhlí, zcela nenápadní mladíci. Přisedli si do kupé, v němž seděla osamocená dívka. Na uších měla sluchátka, přehrávač ležel na malém stolku. Dívka však nevnímala nejenom rytmus kol narážejících na spojnice kolejnic, ale ani hudbu z magnetofonového pásku. Spala. Probudila se jenom na okamžik, to když z kupé odešel jeden z mláďenců zjistit, zda v jídelním voze nemají pivo. Nepořídil, a tak zůstal na chvilku na chodbičce a kouřil. S prosebným úsměvem podala tomu druhému láhev limonády a naznačila mu, že by byla ráda, kdyby ji otevřel. Když poděkovala, došlo mládenci, že je to Němka. Na odpověď se nezmohl. Německy neuměl – a pak: děvče znovu okamžitě usnulo.

S každým metrem, kterým se vlak vzdaloval od Prahy směrem k Děčínu, byla blíže smrti.

Bez jakéhokoli zlehčování reality můžu říci, že trať Praha–Děčín je z ryze kriminalistického hlediska rizikovější tratí než například trať Košice–Praha, o níž se velice často hovoří jako o nebezpečné. Na trati z Prahy do Děčína došlo, jak jsem již řekl, ke třem vraždám. Obětí dvou z nich byly mladé, hezké ženy, které se na nádraží rozloučily jedna s manželem a druhá s milencem a odjížděly domů k rodičům. Vraždy byly spáchány vždy v noci, vrazi byli dopadeni – Hojer i Krátký s Bílým. Rozdíly zde samozřejmě najdeme – třeba v motivu vražd. Zatímco Hojer byl vrahem sexuálním, Krátký s Bílým zabili z loupežných pohnutek. I když...

GALERIE ZLOČINU

Řečeno češtinou úředně policejní, objasněnost vražd na železnici máme u nás stoprocentní. Takovýto úspěch není obvyklý ani ve státech s dokonale fungující policií, vybavenou navíc nejmodernější technikou.

Proč se policejním sborům občas nedaří? Důvodů je mnoho. Například: místo trestného činu se pohybuje. S ním se pohybuje i oběť a vrah. Málokdy se podaří přesně zjistit, ve kterém úseku tratě k trestnému činu došlo, v kolik hodin a kolik minut jej pachatel spáchal. Problémy bývají i s případnými svědky. V okamžiku, kdy někdo objeví mrtvolu, nebývá vrah už zpravidla ve vlaku...

Z Prahy do Děčína vede trať neustále po rovině a podél vody. Na dohled od železničního náspu plyne nejprve Vltava, po několika desítkách kilometrů jízdy pak Labe. Vlak by zde mohl jet velice rychle. Ale nejede. Na zdolání trasy jen o málo delší než sto kilometrů, s jedinou zastávkou v Ústí nad Labem, potřeboval vlak Balt–Orient expres dvě hodiny.

Ten, který přijel do Děčína 1. listopadu 1988 padesát pět minut po půlnoci, měl před sebou poslední překročení hranic. Poslední pasovou a celní kontrolu. Poslední větší zdržení na cestě do cílové stanice.

Lidé ve vlaku napůl spící a napůl bdící předkládají ke kontrole cestovní pasy, celník nechává tu a tam někoho otevřít zavazadlo. V posledním vagónu, v předposledním kupé označeném čísly 91–98 ležela na sedadle mrtvá žena přikrytá džínsovou bundou. „Pasová a celní kontrola,“ pokoušel se ji probudit muž v uniformě nejprve česky, potom německy. Žena nereagovala. Jemně sejmul bundu z jejího obličejce a chystal se mírně s ní zatřást. Stačil se však jenom zhluboka nadechnout. Najednou mu bylo jasné, že se pokouší kontrolovat mrtvolu.

Vyběhl z vagónu. Někdo musí zavolat kriminálku! Stalo se. Přijeli místní z Děčína i výjezdová skupina z Ústí nad Labem. Pročesali kupé, zatažené záclonkami na oknech i na dveřích, do slova jako vysavačem. Nenechali bez povšimnutí ani ono příslovečné smítko. Každý otisk prstů mohl mít později svůj význam stejně jako každý nedopalek cigarety a každý skleněný střep. Nic podstatnějšího totiž na místě trestného činu nebylo. Jen mladá mrtvá žena cestující bez zavazadel a bez kabelky, bez dokladů, a dokonce i bez jízdenky, nepočítáme-li ty, jež opravňují ke svezení v pražské hromadné dopravě. Ony a zapadlý padesátihaléř nasvědčovaly, že dívka by mohla být československou občankou. Bundu však měla italskou a v kapse se kromě zmíněných jízdenek a padesátihaléře našel i lístek na zavazadla, vydaný leteckou společností NDR Interflug...

Následujícího večera jsem vystoupil v mimořádné pátrací bezpečnostní relaci. Ukázal jsem na obrazovce fotografii mrtvé ženy a žádal jsem diváky o pomoc při určení její totožnosti. Od ní se muselo začít... Kriminalistům bylo navíc jasné, že dívka byla nejenom okradena. O tom jsem však tehdy ještě nehovořil. Ale kdo ji zabil? Kdy? Jak se tato mladá žena jmenuje a kde bydlí? Nepochybně byla znásilněna. Ale stalo se tak před – nebo po její smrti? To byly pouze některé z otázek, na něž bylo třeba najít odpovědi.

Začít se muselo už v Děčíně. Minuty zpoždění sice narůstaly, nakonec bude pětihodinové, ale většina cestujících to chápe. Jen několik jedinců hlasitě protestuje a vyhrožuje svými styky a svým postavením. Je paradoxní, že tak činí i jeden prokurátor, který by měl mít pochopení už z ryze profesionálních pohnutek. Ale snad proto, že hovoří jiným jazykem než češtinou, cítí se být ve svých právech omezován. I na tohle jsou však kriminalisté

GALERIE ZLOČINU

zvyklí. V průběhu vyšetřování se s podobným postupem svědků setkají ještě v několika případech... Ale zatím jsou ještě na děčínském nádraží. Vyptávají se, zapisují odpovědi.

V Děčíně napočítali kriminalisté dvě stě třicet cestujících, hodlajících pokračovat vlakem do NDR. Představovali různorodou společnost třinácti národností. Byl mezi nimi vrah?

Vlak už dávno odjel a specializovaný tým, čítající hned zpočátku osmdesát policistů, horečně pokračoval ve své práci. Je zhola vyloučeno popsat každý jejich krok. Jedna skupina si na první pohled nezasvěceného dokonce hrála. Kriminalisté kreslili vagóny soupravy, každý pečlivě očíslovali. Stejně tak všechny kupé. Podle prodaných místenek a na základě svědeckých výpovědí zakreslovali, kde kdo seděl, kde kdo vlak opustil. Jako když si hrají děti: „Ústí nad Labem, vystupovat!“

Mimořádné pátrací relace, protože nezůstalo jenom u jedné, přinesly nesporný úspěch. Ihned po odvysílání v televizi se přihlásili doposud neznámí českoslovenští cestující z Balt–Orient expresu a podali svá svědectví. Nakreslený vlak se začal plnit postavičkami, zpočátku anonymní obsazená místa bylo možné doplnit jmény. Po několika dnech chyběla už jenom tři: dvou mladíků, jichž si všiml průvodčí i někteří cestující, a mrtvé dívky. Někteří ze svědků si byli naprosto jisti, že mladíci seděli v posledním vagónu. Jiní je viděli s taškou v ruce na nádraží v Ústí nad Labem. To, že byli jediní, kteří se nepřihlásili ani na opakované televizní výzvy, které potom převzal i tisk, bylo přinejmenším podivné. Kriminalisté však měli v rukou už i jejich popis. Ne sice příliš přesný, ale přece jenom lepší než vůbec žádný.

Stopa vedla do Ústí nad Labem. A do Lipska. Pět dnů po vraždě přestalo být tajemstvím, kdo je ona mrtvá: jedenadvacetiletá vychovatelka v jeslích, občanka tehdejší NDR. Pečlivě provedená

pitva se stala základem důkladného popisu oběti. Patolog nevynechal nic, co by mohlo přispět k objasnění totožnosti. Přesně vypočetl každou jizvičku, pihu, zuby, vlasy, pleť. Tenhle popis byl dán k dispozici i policii v NDR. Nešťastní rodiče, kteří dceru již několik dní hledali, se přihlásili okamžitě po zveřejnění výzvy. Je to jejich Karol...

Přítel Karol Friedlové emigroval se svými rodiči z NDR do NSR v roce 1987. Ale oba mladí lidé se chtěli scházet i nadále. Jenomže jak? Zvolili v tu dobu nejjednodušší řešení. Jejich schůzky se odehrávaly v Praze. Po dvou či třech dnech radosti se pak vydali na nádraží, aby každý z nich odjel do „svého“ Německa. Vždycky to proběhlo bez problémů. Ubytování v hotelu, procházky městem, večere, pokoj. A pak odjezd s příslibem příštího setkání.

Když se loučili naposledy, netušili, že žádné příště už nikdy nebude.

V poslední říjnový den onoho roku bloumají noční Prahou dva mladíci. Jedním z nich je osmnáctiletý Oldřich Krátký. Psychologové a psychiatři ho později označí jako psychopatickou osobnost s rysy morální a citové tuposti. Pravidelný konzument alkoholických nápojů, který se nejlépe cítil ve společnosti lidí s nepřiliš čistým trestním rejstříkem.

On sám byl trestán pouze jednou, a to za neoprávněné užívání cizího motorového vozidla. Na to, v jakém prostředí se pohyboval, měl ale docela slušnou pověst. Nikdy nepoznal matku, žil střídavě u otce s družkou a v dětském domově. Soudní znalci v oboru medicíny vyslovili po jeho dlouhodobém vyšetření v psychiatrické léčebně obavu, že jeho sklon k vyhledávání pochybných přátel se bude v budoucnu prohlubovat.